

Anti-massmetoder för organisering av kollektiv

The Red Sunshine Gang

1970

Innehåll

Introduktion	3
1. Skillnaden mellan massa och klass	3
2. Kollektivets nödvändighet	3
3. Kollektivets storlek	4
4. Kontakten mellan kollektiv	5
5. De lokala kampernas prioritet	6
6. Drömmen om en(ig)het	7
7. Analysens funktion	8
8. Behovet av nya format	9
9. Självaktivitet	10
10. Kamp på flera nivåer	11

Introduktion

Från ICC:s (Insurgency Culture Collective) utgåva, Los Angeles 1999

Författarna till den här pamfletten var en del av motkulturen [the counterculture] i Berkeley, Kalifornien. Denna motkultur började ta form redan när trupperna återvände hem efter 2:a världskriget, men utvecklades först i slutet på 60- och början av 70-tal som en följd av yttrandefrihetsrörelsen, motståndet mot Vietnamkriget, medborgarrättsrörelsen, kvinnorrörelsen och ett allmänt uppror mot "etablissemangen". I texten citerar de motkulturförfattare och Mao Zedong, men de är samtidigt extremt kritiska mot både leninism och liberalism. De kritiserar massamhället, tv-ideologi och att följa ledare, och de uppmanar folk att organisera sig själva. Anti-massmetoden är ett eko av Michael Bakunins "Hemliga Brödraskap" och de affinitetsgrupper som anarkisterna använde för att organisera motståndet i Spanien före inbördeskriget 1936. Metoden har blivit den dominerande organisationsmodellen för "Do-It-Yourself"-organisatörer inom den anarkistiska och antirasistiska rörelsen både i Mexiko och USA.

1. Skillnaden mellan massa och klass

Varför är det så viktigt att förstå skillnaden mellan massa och klass? För att det är möjligt att ingen medveten revolutionär praktik kan existera om man inte gör denna åtskillnad. Vi försöker inte leka med ord. Ta en titt, vi lever i ett massamhälle. Vi hamnade inte här av en slump. Massan är en specifik organisationsform. Orsaken är klar, konsumtionen organiseras av storföretagen och deras produkter definierar massan. Massan är ingen kliché – "den stora massan" – utan en rutin som dominerar din vardag. Att förstå massmarknadens struktur är det första steget mot att förstå vad som hände med klasskampen.

Vad är massan? De flesta människor tänker sig massan i termer av antal, som en myllrande gata eller fullsatt arena, men i själva verket är det strukturen som definierar massans karaktär. Massan är en summa avskilda, isolerade och anonyma par. De lever i städer, fysiskt nära varandra men socialt åtskilda. Deras liv är privatiserade och depraverade, Coca-Cola och ensamhet. Massans sociala existens organiseras genom konsumtion (massmarknaden). Dess regler och föreskrifter – struktureringen av social status, roller och ledarskap – är alla produkter av en specifik social organisering. Organiseringen av oss.

Självklart ser ingen sig själv som en del av massan, det är alltid andra som utgör folkets massor. Problemet är att det inte bara är storföretagen som organiserar oss på det här sättet. "Rörelsen" själv uppför sig som en massa, och dess organisatörer reproducerar massans hierarki.

Hur bekämpar man egentligen eld? Med vatten, så klart. Detsamma gäller för revolutionen. Vi bekämpar inte massmarknaden med en massrörelse. Vi bekämpar massa med klass. Vårt mål bör således inte vara att bygga en massrörelse, utan en klassrörelse.

Vad är en klass? En klass är en medvetet organiserad social kraft. Den härskande klassen är självmedveten, och den agerar kollektivt för att organisera inte bara sig själv, utan också folket (massan) som den härskar över. Storföretagen är den härskande klassens självmedvetna kollektiva makt. Vi påstår inte att klassrelationer inte förekommer i resten av samhället, men de förblir passiva så länge som de enbart formas av objektiva omständigheter (dvs. arbetsplatserna). Vad som krävs är aktivt (subjektivt) deltagande av klassen själv.

Klassfördomar är inte klassmedvetande. Klassen blir medveten om sin sociala existens när den försöker organisera sig själv. Massan är omedveten om sin sociala existens eftersom den är organiserad av Coca-Cola och IBM. Poängen är att massan är en massa eftersom den är organiserad som en massa. Låt er inte luras av varumärket. Att vara massan är att tänka med röven.

2. Kollektivets nödvändighet

En grupp är en samling människor som känner ett behov av kollektivitet. Dess funktion är oftast att bryta sig ut ur massan, eller mer exakt, att bryta med vardagens isolering och rörelsens masstruktur. Men problemet

är att gruppen oftast inte lyckas skapa sig en självständig existens och en egen identitet, eftersom den fortsätter att definiera sig negativt – som en opposition. Så länge referenspunkten ligger utanför gruppen själv så tenderar även dess politik att styras utifrån, av olika händelser och kriser.

Gruppen kan bli ett steg i skapandet av ett kollektiv om den utvecklar en kritik av sin externa orientering, och av den frustration detta medför. Ett kollektiv börjar ta form när man inte längre enbart är överens om en gemensam politisk linje, utan även förespråkar samma kampformer.

Varför bör organiseringens fokus ligga på kollektivet? För att kollektivet är ett alternativ till den nu rådande samhällsstrukturen. Att förändra sociala relationer är en process snarare än ett resultat av revolutionen. Med andra ord så skapas revolutionen när de sociala relationerna förändras. Historiens motsättningar måste skapas medvetet.

Konkret betyder detta: organisera er själva, inte någon annan. Kollektivet är den organisatoriska kärnan i ett klasslöst samhälle. Som formell organisation står det i motsättning till alla former av hierarki. Lösningen på alienationen är att göra sig själv till historiens subjekt, istället för objekt.

Ett av de största problemen för bildandet av kollektiv är övergångsperioden – när kollektivet måste överleva sida vid sida med den sönderfallande "rörelsen" och masssamhället. Rörelsens sönderfall är inte något isolerat fenomen, det speglar försvagandet av de största alienerande institutionerna i Amerika. Många människor blir demoraliserade och förbryllade av denna process, eftersom de undermedvetet faktiskt förlitar sig på dessa institutioners fortsatta existens.

Vi bevittnar sönderfallet och omvandlingen av en för samhället grundläggande institution – massmarknaden. Massmarknaden är en företagsstruktur som väldigt få människor är tillräckligt medvetna om för att förstå hur den påverkar deras politiska liv. I praktiken förlitar sig många fortfarande på sina "ledare", oavsett om de råkar vara Chicago 7⁽¹⁾ eller 7Up. Vår förståelse av den kollektiva organisationsformen utgår från en kritik av massan och varans diktatur.

Dessa motsättningar gör det absolut nödvändigt för alla som har bestämt sig för att skapa ett kollektiv att veta exakt vilka de är och vad de gör. Det är därför kollektivet måste ses som fundamentalt. För om man inte tror på denna organisationsforms legitimitet, då kan man inte heller nå en praktisk förståelse av vad som händer och sker. Försök inte lura er själva, kampen för att skapa kollektiv och få dem att överleva i dagens historiska situation kommer att bli mycket hård.

Den viktigaste frågan kommer att vara hur kollektiven ska kunna bli en del av historien – hur de ska bli en samhällskraft. Det finns inga garantier, och vi kan inte lova några enkla segrar. Det unika med att skapa kollektiv är deras definitiva brott med alla hierarkiska organisationsformer, och att de är en del i skapandet av det klasslösa samhället.

Radikala organisatörers tänkande är fast i massrörelsekonceptet. Hur radikala krav de än har så hotar deras organisationsformer aldrig den grundläggande strukturen – massan själv. Under dessa omständigheter krävs det stora ansträngningar för att ens kunna föreställa sig nya sätt att leva. Vi måste skapa oss utrymme innan vi kan tänka på dessa saker och få legitimitet att agera därefter.

Kollektivets form är dess praktik. Kollektivet står i motsättning till massan. Det står i opposition till massans struktur. Kollektivet är anti-massa.

3. Kollektivets storlek

Målsättningen med alla organisationer är att hålla dem så enkla som möjligt, eller som Marshall McLuhan,⁽²⁾ uttrycker det: "Högt deltagande, låg definitionsgrad" [High in participation, low in definition]. Tendensen är den motsatta. Instinktivt vill vi bygga administrativa strukturer för att kunna hantera politiska problem.

⁽¹⁾ Chicago 7: Sju förgrundsgestalter inom 60-talets nya vänsterrörelse som ställdes inför rätta efter att ha arrangerat demonstrationer mot Demokraternas konvent 1968, vilka utvecklades till omfattande kravaller. Bland de åtalades fanns bl.a. Abbie Hoffman och Jerry Rubin (se not 9). Den senare beskriver händelserna i sin självbiografi "Snacka inte bara", PAN/Norstedt 1971. (Från början var det faktiskt Chicago 8 då även Bobby Seale, Svarta Pantrarnas ordförande, var medåtalad, men han flyttades av olika skäl till en separat rättegång.)

⁽²⁾ Marshall McLuhan (1911–1980): Flitigt citerad medieteoriker som bland annat förutsåg internet innan de första personatorerna. Utkom 1964 med boken "Understanding Media" och myntade begrepp som "mediet är budskapet" och "den globala byn".

De flesta människor kan inte diskutera frågan om storlek på ett förnuftigt sätt. Det finns en outtalad känsla av att problemet antingen inte borde existera, eller att det är under vår värdighet att prata om det. Låt oss tala öppet om saken. Storlek är en fråga om politik och sociala relationer, inte en fråga om administration. Undrar du varför den här frågan skuffas undan på stormöten? Det är för att den utmanar den repressiva naturen hos stora organisationer på ett grundläggande sätt. Små grupper som fungerar som bihang till större kroppar kommer aldrig att känna sig som små grupper.

Kollektivet bör inte vara större än ett band (inga orkestrar eller kammarmusik tack). Grundtanken är att reproducera kollektivet, inte expandera det. Ett kollektivs styrka ligger i dess sociala organisering, inte i antalet medlemmar. Tänker man i termer av rekrytering så kan man lika gärna ta värvning i armén. Skillnaden mellan att expandera och reproducera är samma sak som skillnaden mellan addition och multiplikation. Det första bygger på numerär styrka, det andra på relationer mellan människor.

Varför bör storleken begränsas? Därför att vi varken är supermän eller slavar. Bortom en viss nivå blir gruppen ett möte, och innan du vet ordet av måste du räcka upp handen för att få tala. Kollektivet erkänner de praktiska gränserna för en konversation. Detta enkla faktum är grunden för en ny social tendens.

Ojämlika relationer framträder mycket tydligare och kan hanteras effektivare inom ett kollektiv. "Oavsett vilken form av auktoritet en stor organisation än använder, så är den även inneboende i den minsta organisatoriska enheten" (Chester Barnard, *The Function of Executives*, 1938). En liten grupp med en "ledare" är den organisatoriska kärnan i ett klassamhälle. Gruppens storlek begränsar utrymmet över vilket en enskild individ kan dominera. Detta gäller både internt och i relation till andra grupper.

Dagens kamper kräver en uthållig och flexibel organisationsform som gör det möjligt för oss att klara av både vardagens slit och den repression vi troligen kommer att mötas av. Om vi inte har förmåga att börja lösa dessa frågor kollektivt ens på denna nivå, då är vi definitivt inte redo att skapa ett nytt samhälle. I motsats till vad folk intalats att tro (att enade vi stå, söndrade vi falla) så kommer det alltid vara svårare att förstöra en mångfald av kollektiv än den största av organisationer med centraliserad kontroll. Storlek är nyckeln till säkerhet, men det viktigaste är ändå att kollektivet reproducerar nya sociala relationer, och fördelen är att processen kan börja redan nu.

Begränsningen av kollektivets storlek gör att vi ställs inför ett jobbigt problem. Vad säger man till någon som frågar "Kan jag ansluta mig till ert kollektiv?". I förlängningen ger den frågan upphov till mycket fientlighet (ofta omedvetet) gentemot den kollektiva organisationsformen. Det går inte att bortse från storleksfrågan när det gäller kollektiv. De måste vara små för att kunna existera. Kollektivet har rätt att exkludera individer eftersom det erbjuder dem ett alternativ, att bilda egna kollektiv, och alltså att dela det organisatoriska ansvaret. Det är det enkla svaret på ovanstående fråga.

Självklart kommer folk att anklaga kollektivet för att vara exklusivt, men då har de missat poängen, för storleken på ett kollektiv är i grund och botten en begränsning av dess auktoritet. Däremot är stora organisationer med öppet medlemskap exklusiva i fråga om vilka som utformar politiken och aktivt deltar i verksamhetens utformning.

Valet står mellan att ansluta sig till massan eller att skapa klassen. Det revolutionära projektet går ut på att vi kan göra det själva. Kom ihåg Alexandra Kollontays⁽³⁾ varning från 1920: "Byråkratins väsen är när en tredje person avgör ditt öde".⁽⁴⁾

4. Kontakten mellan kollektiv

Kollektivet kommunicerar inte med massan. Det tar kontakt med andra kollektiv. Om det inte existerar några andra kollektiv så bör det tala med sig själv tills den dag det gör det. Givetvis kommunicerar kollektivet även med andra människor, men det ser dem aldrig som en massa – som väljare eller som en publik. Kollektivet kommunicerar med individer för att uppmuntra till självorganisering, och det förutsätter att folk är fullt kapabla

⁽³⁾ Alexandra Kollontay (1872–1952): Rysk marxist och agitator som deltog i revolutionen 1917.

⁽⁴⁾ Alexandra Kollontay: "Arbetaroppositionen", Federativs, 1978.

att organisera sig själva och att de, om alternativet finns, föredrar detta framför massdeltagande. Kollektivet vet att det tar tid att skapa nya organisationsformer. Det försöker helt enkelt bara påskynda massans sönderfall.

En stor del av dagens "kommunikationsproblem" består i att folk tror att de måste kommunicera hela tiden. Man upprättar administrativa funktioner för att hantera informationsflödet innan man ens har en aning om vad man vill ha sagt. Kollektivet är inte besatt av att "kommunicera" eller "relatera" till rörelsen. Vad som oroar kollektivet är snarare allt oväsen – ständiga telefonsamtal, formella brev, kallelser till möten osv. – som tas för kommunikation. Det är hög tid att vi börjar tänka mer på vad vi säger och hur vi säger det.

Vad menar vi med kontakt? Vi vill börja med att ta byråkratin ur kommunikationen. Tanken är att man börjar blygsamt, öga mot öga. Denna form av kontakt har många fördelar, men det viktigaste är dess rättframhet och tillförlitlighet. Andra former av kommunikation – telefon, brev, dokument osv. – bör aldrig användas som ett substitut för den direkta kontakten. I själva verket bör de främst användas för att förbereda kontakter.

Varför är det då så viktigt att ha direktkontakt? För att det är den enklaste formen av kommunikation. Den är även fysisk och involverar alla sinnen, framför allt luktsinnet, och på grund av detta är den pålitlig. Den tar också hänsyn till det högst reella behovet av säkerhet. Folk som snackar om repression fortsätter att skicka runt listor där man ska skriva upp namn, adress och telefonnummer.

Det finns redan ett flertal umgängesformer som ytligt sett verkar handla om äkta kontakt, men som i själva verket bara är groteska reproduktioner. Den värsta och samtidigt mest utbredda av dessa som människor flockas runt är "konferensen". Den är ett medvetandets hotell som gör oss alla till turister och åskådare. Ett annat exempel är det "oändliga mötet" – det som hålls varje kväll. För att inte nämna de kommittéer som uttryckligen tillsätts enbart för att arrangera möten.

Den grundläggande principen för kontakt mellan kollektiv är att enbart mötas när man har något att säga varandra. Detta innebär två saker. För det första att man har en konkret idé om vad det är man vill ha sagt. För det andra att man måste förbereda detta i förväg. Dessa principer hjälper till att förhindra att kommunikationen blir ett administrativt problem.

Nya kontaktformer är fortfarande någonting som måste skapas i framtiden, men vi kan föreställa oss enskilda exempel. En medlem av ett kollektiv kan närvara vid ett annat kollektivs möte, eller så kan ett gemensamt möte hållas där båda grupperna deltar. Det första exemplet verkar mest praktiskt, men nackdelen är att alla inte blir delaktiga. Det kommer förmodligen att utvecklas andra former för kontakt – det viktiga är att uppfinna dem.

5. De lokala kampernas prioritet

Kollektivet prioriterar lokal aktivitet. Det förkastar de vita nationalisternas masspolitik, med sina nationella kommittéer, organisatörer och superstjärnor. Kollektivet går definitivt mot strömmen, och det känner ingen ånger över det. Kollektivets mål är att tänka nya tankar och sätta nya idéer i verket – att, med andra ord, skapa sig ett eget utrymme. Och det är detta, mer än något program eller principförklaring, som gör kollektivet oacceptabelt för alla Xerox-radikaler som bara vill reproducera kopior av sig själva.

Kollektivet utgör revolutionens bakgator. Det gör inga anspråk på rollen som avantgarde. Förvänta er ingenting av dem. De är inte era ledare, så lämna dem ifred. Kollektivet vet att det blir sist att träda in i den nya världen.

De tvivel folk brukar ha angående lokala kamper visar hur beroende de är av masspolitikens glamour. Alla vill visa upp sig på den revolutionära scenen – som Yippies⁽⁵⁾ eller White Panthers⁽⁶⁾. Eftersom de gjort massperspektivet till en del av sig själva så ställer de frågor vars svar verkar logiska i det sammanhanget: Hur kan vi åstadkomma något utan massaktioner? Om vi inte går på möten och demonstrationer, kommer inte folk glömma bort oss då? Vem kommer att ta oss på allvar om vi inte faller in i ledet som alla andra?

⁽⁵⁾ Yippies: Se not 9.

⁽⁶⁾ White Panthers: En vit supporterorganisation till Black Panther Party (Svarta Pantrarna), som var en separatistisk svart revolutionär organisation.

Långsamt inser man att man har blivit en åskådare, ett objekt. Politiken utspelar sig på en scen, och vårt deltagande och vår kontakt med andra begränsas till att sitta i publiken eller att marschera med en folksamling. Vår faktiska erfarenhet av vardagens fragmentarisering står i skarp kontrast till massans imponerande enhet.

Att prioritera lokala kamper är ett försök att ena oss i vardagen och fragmentarisera massan. Denna medvetandenivå är ett resultat av att man förkastar de massbeteendelagar som grundar sig på leninism och tv-ideologi. Detta möjliggör den storstädning av hjärnan som vi alla så desperat behöver. Det är befriande när man inser att man faktiskt kan skapa situationer genom att kämpa lokalt.

Hur förhindrar vi då att de lokala kamperna blir provinsiala? Om det blir på det sättet eller inte beror på vår övergripande strategi. Provinsialism är helt enkelt en konsekvens av att inte begripa vad som händer och sker. Ett kollektivjordbruk, till exempel, blir provinsialt eftersom det grundar sig på lantbruk och glorifiering av storfamiljen. Det bygger på astrologi, inte strategi.

Lokala kamper måste utgå från den globala samhällsstrukturen. Det finns ingen kollektiv kamp utan kollektiv, men man får inte tro att skapandet av ett kollektiv är en slutgiltig seger eller ett mål i sig. Den största risken kollektiv ställs inför historiskt är att de avskärmas (eller avskärmar sig själva) från omvärlden. Den avgörande frågan kommer alltid att vara hur och när man ska agera. Om kollektiven ska bli en social kraft eller inte bestäms av hur väl de lyckas analysera historien och vilken inriktning deras kamper tar.

I själva verket har provinserna i periferin idag gått om centrumen när det gäller politisk medvetenhet och motivation. Från Minnesota till Mekongdeltat ökar revolternas samtidighet. Centrumen försöker dechiffrera vad som händer, hinna ikapp och ta kontroll över situationen. För att lyckas med detta måste de skapa centraliserade organisationsformer – eller ”koordinering” som det så modernt heter.

Den första principen för lokal kamp är att avnationalisera sitt tänkande, att så att säga ta landet ur landsbygden, och bli medveten om hur ens liv styrs från de nationella centrumen. Livsstilar är designade roller som ger en illusion av rörelse, men som egentligen håller dig på plats. ”Stil är massan som jagar klassen, och klassen som flyr massan.” (W. Rauschenbush, ”The Idiot God Fashion”, *Woman’s Coming Of Age*, Schmalhausen och Calvert, 1931).

Lokala kamper ger oss initiativet eftersom de låter oss definiera situationen, och detta är i sin tur en konsekvens av att veta att det är vi som är subjektet. Marat⁽⁷⁾ säger: ”Det viktigaste är att rycka upp sig själv i håret, att vränga sig själv ut och in och se hela världen med nya ögon.” Kollektivet vänder sig självt ut och in och ser verkligheten.

6. Drömmen om en(ig)het

Principen bakom enighet utgår från ett antagande om att var och en är en enhet (ett fragment). Enighet betyder ett multiplicerat med sig själv. Vi säger det rakt ut – där enighet har undertryckt verkliga politiska skillnader (klass-, ras- och könsrättsliga) så är det en form av tyranni. Drömmen om enighet är i själva verket en mardröm av kompromisser och undertryckta begär. Vi är inte jämlika och enhetlighet förevisar ojämlikheten.

Kollektivet kommer ständigt utsättas för påtryckningar från andra grupper som kräver stöd på ett eller annat sätt. Alla är ständigt i kris. Utifrån dessa omständigheter kan en grupp få illusionen av att vara permanent mobiliserad och aktiv, utan att egentligen föra någon egen politik. Ropen på enhet avleder kollektivens politiska energi till stödpolitik. Därför måste kollektivet, som en säkerhetsåtgärd, ta sig tid att utarbeta en egen politisk linje och handlingsplan. Framförallt måste kollektivet försöka förutse dessa krissituationer, och den djungeltrumsmilitans [”rent-a-crowd” militancy] de leder till.

Ni kommer att anklagas för splittring. Slösa inte bort er tid på att grubbla över detta urgamla problem. Ett kollektiv är inte en fraktion eller splittring. Att lystra till Pavlovs klocka gör er bara till dreglande hundar.⁽⁸⁾ Det blir aldrig något slut på er hunger om ni låter andra definiera vad ni är.

⁽⁷⁾ Jean-Paul Marat (1743–1793): Tidningsman och ledare under franska revolutionen (jakobin). Deltog ivrigt i skräckvåldet och mördades sedermera av en rojalist i sitt badkar. Kring honom byggdes en personkult som kanske endast kan jämföras med vissa absurda inslag i 1900-talets politiska persongalleri.

⁽⁸⁾ Ivan Pavlov (1849–1936) upptäckte av en händelse att om han ringde i en klocka innan hans hundar fick mat, så kom de så småningom

Ni kommer även att anklagas för elitism. Det är ett större problem som inte får avfärdas alltför lätt. Ett kollektiv måste först veta vad som menas med elitism. Istället för att fundera över om kritiken gäller ledarskap eller om den är personlig, bör ni först förankra frågan i en klasskontext. Var medvetna om varifrån era idéer kommer och deras relation till den dominerande ideologin. Fråga er även samma sak när det gäller åsikterna hos dem som kommer med anklagelserna mot er. Vad är deras klassbakgrund och klassintresse? Än så länge har många reagerat defensivt på anklagelser om elitism och, just därför, undvikit att ta tjuren vid hornen. Det är i sig en klassreaktion.

Det interna är en spegelbild av det externa. Det bästa sättet att undvika att bete sig som en elit är att förebygga uppkomsten av elitism inom kollektivet självt. Ofta när anklagelser om elitism är sanna, så är det även en återspeglning av kollektivets interna klassrelationer.

Sätten att underminera ett kollektivs autonomi är många och försåtliga. Ropen på enhet kan inte längre besvaras på ren rutin. Det är hög tid att ifrågasätta motiven och effektiviteten i den här typen av krav – och att trivas med att göra det (alltså, känna att det är korrekt). Jargong är bara innehållslöst nonsens och används för att vi skall känna oss dumma och maktlösa. Eftersom kollektivt agerande inte är organiserat som en massa, så behöver det inte heller utgå från kravet på enhet för att kunna agera.

”Är det så att ett delas i två, eller förenas två och blir ett? Denna fråga debatteras i Kina, och nu även här. Det är en kamp mellan två världsuppfattningar. Den ena tror på kamp, den andra på enhet. De två sidorna har dragit en klar skiljelinje mellan sig, och deras argument är diametralt motsatta. Således kan du nu se varför ett delas i två.” (Fri översättning från Röda Fanan, Peking, 21/9 1964).

7. Analysens funktion

Det blir ingen revolution utan revolutionär teori, och det finns ingen strategi utan analys. Strategi är när man vet i förväg vad man skall göra. Analys gör detta möjligt. Till en början kan det hända att man inte vet någonting. Analysens mening är inte att veta allting, utan att veta vad man faktiskt vet och vara säker på sin sak – alltså kollektivt. Kärnan i analytiskt tänkande är att gång på gång inse att processen är lika viktig som resultatet. Att utveckla en analys kräver att man tänker på ett nytt sätt. Utan nya tankesätt är vi dömda att upprepa gamla handlingsmönster.

Frågan om vad vi skall göra är den svåraste att besvara, och den som ytterst avgör om kollektivet kommer att överleva eller inte. Att frågan är svår gör analysen ännu viktigare. Vi har inte längre råd att låta oss drivas framåt av reklamens grövsta former – retorik och slogans. Analysens funktion är att lägga grunden för en handlingsplan.

Varför finns det relativt lite praktisk analys av vad som händer idag? För att vissa människor vägrar att analysera något de inte omedelbart kan förstå. I grund och botten har de en känsla av otillräcklighet. Delvis beror detta på att de aldrig tidigare haft någon möjlighet att göra det, och därför inte vet att de är kapabla till det. Å andra sidan brukar många aktivister avfärda analys för att den är ”intellektuell” – vilket säger mer om deras eget sätt att tänka än någonting annat. Slutligen finns det de som inte känner något behov av att tänka och som blir mycket obekväma när någon vill göra det. Detta speglar ofta deras klassposition. Rörelsens allmänna förstoppling är en produkt av dessa tre krafter.

En anledning till detta sorgliga tillstånd är att analys känns otillfredsställande. Ett annat sätt att uttrycka saken är att den inte är praktisk. Vad som hänt med tänkandet kan tydligt ses i hur klassanalysen degenererat till stereotypa, pompösa definitioner. Det är ingen större skillnad mellan teorimånglarna som rör sig på hög abstraktionsnivå och de sloganmakare vars abstraktioner blir till förenklade paroller. Teori blir ett språk för robotar, och slogans massproducerar medvetanden. Men, att idéer blivit så mekaniska betyder inte att vi skall sluta tänka.

De flesta människor vill inte acceptera att de lever i ett samhälle där allt man behöver veta inte redan är klargjort. Alla försök att ta tag i dessa ännu okända områden möts av allmän motvilja och rädsla. Folk verkar rädda för att analysera sig själva. En del i problemet att inte veta vad som bör göras grundar sig i att vi inte

om att börja utlösa saliv vid ljudet av klockan oavsett om de fick mat eller ej. Detta rön blev central inom den Behavioristiska psykologin.

vet vilka vi är. Motivationen att betrakta sig själv kritiskt och att förklara samhället kommer ur en önskan att förändra bådadera. Kärnan i problemet är att vi inte på allvar tänker oss att vi ska segra, utom möjligtvis som en ren slump.

Analys är hjärnans beväpning. Vi kvävs av dem som säger att analys är intellektuellt, när det i själva verket är ett redskap för fantasin. Precis som ni inte kan tolerera intellektualism, så kan ni inte heller agera utifrån rå ilska – inte om ni vill segra. Ni måste lära magen att tänka och hjärnan att känna. Analys skall hjälpa oss att uttrycka vrede intelligent. Att lära sig tänka, alltså analysera, är första steget mot en medveten aktivitet.

Det är inte omöjligt att du börjar dra öronen åt dig och tycker att detta låter alltför tungt. Problemet är att du tänker mycket större än du agerar. Var ödmjuk. Börja med det du redan känner till och vill veta mer om. Analys börjar med det som intresserar dig. Politiskt tänkande skall vara en del av vardagen, inte ett klassprivilegium. För att vara användbar så måste en analys ge en praktisk förståelse av vad som bör göras och hur det skall utföras.

Tänkande skall hjälpa oss att skilja på vad som är viktigt och vad som inte är det. Det skall bryta ned komplicerade företeelser så att vi kan förstå dem, bryta ned allt. När du analyserar någonting så kommer du att upptäcka möjligheter och metoder som förut inte var uppenbara. Detta är nöjet med att analysera. Att undersöka ett problem är att börja lösa det.

8. Behovet av nya format

Behovet av nya format växer fram ur trycksakernas tyranni. Vi måste lära oss hantera reklambranschens tekniker. Annonser består av korta, tydliga, icke-retoriska yttranden. Annonsern är ett brott med den akademiska orddiarrén. Annonsern är ett koncentrerat koncept för kommunikation, och dess informationskraft har redan gjort skolsystemet omodernt. Hemligheten ligger i att få ut lika mycket nöje i att skapa formen som i att uttrycka idén.

Hur försvarar vi att ta till sig reklamtekniken när dess funktion är så förtryckande? För att vi tycker att den representerar en revolutionär produktionsform inom media. Att förkasta den har lett till att våra medvetanden stagnerat, och till en förenklad och romantiserad syn på politisk bildning. De som sätter näsan i vädret åt annonser tänker med ett utslit och föråldrat språk. Reklamtekniken förändrar personen som använder sig av den. Skrivandet blir ett nöje för vem som helst, eftersom tekniken strävar efter talspråk i tryck.

Det vi menar med att använda reklamtekniken är att faktiskt använda den rent konkret. För det mesta är vi omedvetna om reklamen, och om vi blir medvetna agerar vi inte mot den – vi undergräver den inte. Annonser bygger på repetition, så om du påverkar en så påverkar du alla. Var medveten om reklamens livsvillkor. Det mest effektiva sättet att undergräva reklamen är att göra dess inre motsättningar synliga. Annonsera dem! Reklamens sårbarhet ligger i möjligheten att vända den mot exploatörerna.

Jerry Rubin⁽⁹⁾ säger att vi bör utnyttja media hela tiden. Han är i alla fall konsekvent, vilket är bättre än den tassa-på-tå-mentalitet som verkar så utbredd nuförtiden. Det finns givetvis även grupper som säger att vi inte alls bör använda media, och de gör det inte heller. Dessa grupper kommer förmodligen att finnas kvar långt efter det att Jerry försvunnit, och det beror på att massmedias mest grundläggande funktion är överexponering. Det är därför Jerry redan skrivit sina memoarer. Situationisterna säger: "Revoluten tyglas genom överexponering. Den ges till oss att betrakta, så vi glömmar bort att delta".⁽¹⁰⁾

Vi snackar inte om paketeringen av politiken. Ramparts är vänsterns Playboy. Å andra sidan är undergroundpressen pornografisk och meningslös. Newsreels projektor kör filmen baklänges, och varför ska vi i Cosmopolitans tidsålder behöva stå ut med den tunga och tröglästa Leviathan? Då läser vi mycket hellre Fortune – tidningen för "the men in charge of change" – för att göra vår analys av kapitalismen.

⁽⁹⁾ Jerry Rubin (1938–1994) och hans vän Abbie Hoffman (1936–1989) blev förgrundsgestalter i sena 1960- och tidiga 70-talets enorma amerikanska proteströrelse. Rubins och Hoffmans så kallade "yippierörelse" blev bryggan mellan de intellektuella i universitetsmiljön, vars subversiva politiska linje fick namnet "Den nya vänstern", och en allt mer apolitisk hippie- och beatnikrörelse. För vidare läsning, se: Jerry Rubins självbiografi "Snacka inte bara", PAN/Norstedt, 1971. Abbie Hoffman: "Steal This Book", 4 Walls 8 Windows, 1996.

⁽¹⁰⁾ Citat ur den situationistiska klassikern "Misären i studentens miljö", en pamflett som spreds 1966 på Strasbourguniversitetet av medlemmar ur den Situationistiska Internationalen. En svensk översättning av pamfletten finns på Motkraft.

Det finns ingen väg förbi det – vi behöver nya format, helt nya format. Annars kommer vi aldrig att skärpa vårt intellekt och öka vår snabbtänktighet. För att bryta den tryckta formens förtrollning behövs en medveten ansträngning att tänka med ett nytt språk. Vi får inte längre låta oss hindras av andras ord. Vänta inte på att nyheterna ska tala om för dig vad som händer och sker. Gör dina egna rubriker. Klipp sönder din favorittidning och sätt ihop den igen. Allt du behöver är sax och klister. Missbruka fiendens bilder. Förvandla Michelingubben till Frankensteins monster. Gör seriestrippar av stor konst. Låt ingenting hindra dig i ditt nöje.

Läs inte fler böcker – i alla fall inte från pärm till pärm. Som G.B. Kay från Blackpool sa en gång (citerandes någon annan) ”Läsning förruttnar förståndet”. Pamfletter är så mycket roligare. Läs sporadiskt, skriv i marginalerna och gå tillbaka till tecknade serier. Försök med Silver Surfer till att börja med.

9. Självaktivitet

Dåliga arbetsvanor och slarvigt beteende underminerar alla försök att skapa någonting kollektivt. Ett nonchalant och slarvigt beteende betyder att vi inte bryr oss särskilt mycket om vad vi gör eller vilka vi gör det med. Det kommer kanske som en överraskning för somliga, men faktum kvarstår, folk snackar om revolution men agerar reaktionärt på de mest elementära plan.

Två grundläggande orsaker ligger bakom dessa olyckliga omständigheter:

- Folks föreställningar om hur någonting (revolutionen) skapas formar deras arbetsvanor.
- Deras klassbakgrund ger dem en nonchalant inställning till politik.

Det råder ingen tvekan om att Pepsi-generationen är en mer politiskt levande än tidigare, men olika organisatörer kanaliserar detta uppsving till tråkiga möten som bara reproducerar massamhällets hierarki. Efter ett tag har det kritiska tänkandet nötts bort och folk förlorar sin nyfikenhet. Möten blir en rutin, som allt annat i livet.

Många av de problem kollektivet möter kan spåras till de arbetsvanor man lagt sig till med i (mass)rörelsen. Folk håller fast vid den passiva roll de vant sig vid på möten. Betoningen av massdeltagande innebär att allt som krävs av en är att man dyker upp. Folk förbereder sig väldigt sällan inför ett möte, och de känner inte heller något behov att göra det. Den här situationen uppmärksammas ofta inte just på grund av att de få människor som faktiskt gör något (de som leder mötet) skapar en illusion av en gemensam process.

Eftersom folk främst ser sig som objekt och inte subjekt så definieras politisk aktivitet som någonting utanför en själv och i framtiden. Ingen ser sig själv som någon som skapar revolutionen, och just därför förstår man inte heller hur den skall kunna uppnås.

Svårigheter att koncentrera sig på en uppgift en längre tid är ett tydligt symptom på ”snabbpolitik”. Fokuseringen på att reagera på kriser verkar förkorta koncentrationsförmågan, och ofta saknas tidsdimensionen helt. Denna tidlöshet upplevs som ett resultat av överengagemang. Folk tar på sig saker utan att på allvar tänka igenom ifall de har tid att genomföra dem. Att ha tid för något innebär egentligen bara att vara klar över vad man verkligen vill göra. Överengagemang är när man vill göra allt, men i slutändan inte gör någonting.

Det finns många andra symptom på ”snabbpolitik” – bristande förberedelser, att komma för sent, att bli uttråkad så fort en situation blir besvärlig osv. Allt detta är tecken på en politisk attityd som är skadlig för kollektivet. Det viktiga är att känna igen dessa problem och veta vad som ligger bakom dem. De är inte personliga problem utan historiskt bestämda attityder.

Många människor förväxlar revolten mot alienerat arbete, en historiskt specifik form av arbete, med arbete i sig. Denna revolt tar sig uttryck i en arbetsfientlig attityd.

Attityder till arbete formas av vårt förhållande till produktionen, dvs. klass. Klass är en produkt av hierarkisk arbetsdelning (inklusive andra former än lönearbete). Det finns tre grundläggande samband som kan skapa arbetsfientliga attityder. Arbetarklassen uttrycker sin arbetsfientliga inställning som ett uppror mot monotont och rutinmässigt arbete. För medelklassen uppkommer den arbetsfientliga attityden ur konsumtionssamhällets

ideologi och kretsar kring ledighet. Fördomar som ”den lata infödingen” och ”den fysiskt svaga kvinnan” är en tredje arbetsfientlig inställning som tillskrivs dem som är uteslagna från lönearbetet.

Drömmen om automatisering (dvs. att arbetet försvinner) underbygger klassfördomar. Medelklassen har denna dröm då de vill utöka sina fritidsorienterade aktiviteter. För arbetarklassen betyder automatisering att de förlorar jobbet, deras huvudsyssla blir arbetslöshet, vilket är motsatsen till fritid. För de exkluderade betyder automatisering ingenting eftersom det inte kommer att påverka deras arbetsformer.

Automatiseringen av arbetet har blivit ideologi för post-bristsamhällets radikaler – från anarkisterna på Anarchos till SDS⁽¹¹⁾ nya arbetarklass. Teknologiska förändringar har räddat dem från dilemmat med en klassanalys de aldrig lyckats utveckla. Och med elimineringen av arbetarklassens kamper genom automatisering (en automatisering av arbetarklassen) har radikalerna blivit förespråkare av ett fritidssamhälle och en turistlivsstil. Denna arbetsfientliga inställning leder till ett utopiskt synsätt och förflyttar oss bort från historiens sfär. Det förhindrar skapandet av kollektivitet och självaktivitet. Frågan om hur arbete omvandlas till självaktivitet är central för elimineringen av klasserna och omorganiseringen av samhället.

Självaktivitet innebär att man förändrar bilden (helhetssynen) av sin individuella livsaktivitet. Kollektivet gör denna förändring möjlig eftersom det definierar individualitet som en social relation och inte som en privat upplevelse. Det är viktigt att förstå att arbete är att skapa medveten aktivitet inom kollektivets strukturer.

En av de bästa metoderna för att upptäcka och rätta till arbetsfientliga attityder är genom självkritik. Det förser oss med ett objektivt ramverk vilket ger folk utrymmet att bli kritiserade och vara kritiska. Självkritik är motsatsen till självmedvetenhet eftersom dess mål inte är att isolera dig utan att frigöra undertryckta förmågor. Självkritik är en metod för att hantera okamratligt beteende och skapa medvetenhet.

För att rycka upp samhället inom oss med rötterna och omdefiniera våra arbetsrelationer måste kollektivet utveckla en medvetenhet om sin egen historia. (En av de första grupperna som uppmärksammade detta var The Feminists. Vi rekommenderar starkt deras texter, speciellt ”Organizational principles and structures”). Bland det svåraste som finns är att se de närmaste relationerna – de inom kollektivet – i politiska termer. Tendensen är att vara slarvig, eller vad Mao kallar ”liberal”, när det gäller relationer vänner emellan. Här kan regler inte längre garantera disciplin, den måste grundas på politisk förståelse. En av poängerna med analys är att den även appliceras internt.

Förberedelser är en annan del av processen som skapar kontinuitet mellan möten och försäkrar att vårt eget tänkande inte blir en deltidsaktivitet. Förberedelser bekämpar också tendensen av att folk plockar idéer ur tomma intet och pratar rakt ut i luften utan att tänka. Så fort ett möte börjar bli slumpartat och abstrakta så betyder det att de olika idéerna som läggs fram saknar eftertanke och logiskt sammanhang (dvs. analys). Det ligger sällan någon seriös undersökning bakom det som sägs.

Vad innebär det att förbereda sig för ett möte? Det innebär att man inte kommer tomhänt eller med tomt huvud. Mao säger att ”utan undersökning kan det omöjliga förekomma någon rätt att tala”. Förutsatt att en grupp har bestämt sig för vad den vill göra, så är det första steget för alla att undersöka saken. Detta innebär att verkligen ta sig tid att sätta sig in i frågan, avgöra vilket material som är relevant och göra detta tillgängligt för resten av kollektivet. Det underliggande motivet för allt förberedelsearbete ska vara att skapa en koherent analys. ”Vi måste byta våra krokodiltårar mot självkritikens svett” som ett nytt kinesiskt ordspråk lyder.

10. Kamp på flera nivåer

Kampen har många ansikten, men det finns inte två ansikten som är likadana. Liksom kubisterna måste vi se på saker och ting ur olika vinklar. Problemet är att hitta vägar för att skapa utrymme åt oss själva. Den nuvarande tendensen går mot en tvåsidighet som är inbäddad i varje aspekt av våra liv. Vårt språk ställer frågor som tvingar oss att välja mellan motsatser. Imperialisten skapar anti-imperialisten. Innan ”cool” var det ”hot” och ”cold” som gällde. Cool var det första försöket att bryta sig loss från tvåsidigheten. Tvåsidigheten minimerar

⁽¹¹⁾ SDS: Students for a Democratic Society; nyckelorganisation för studentupproret och vietnammotståndet i USA på 60-talet. Flera av de åtalade i Chicago 7 var ledare inom SDS (se not 1).

alltid kampens utrymme genom att definiera situationen för snävt. Det leder till att vi får en endimensionell syn på både vår fiende och oss själva.

Lär er att vara sluga. Vår första impuls är alltid att klargöra vår position. Varför känner vi att vi måste berätta detta för dem? Vi skapar utrymme genom att inte framstå som det vi verkligen är.

Slughet är inte bara en defensiv taktik. I grund och botten är slughet förmågan att dra fördel av fiendens svagheter, och utan detta kan man aldrig vinna. Var uppriktiga inbördes, men vilseled fienden.

Det finns minst tre sätt att ta itu med en situation. Ni kan neutralisera, aktivera eller förstöra. Att neutralisera är att skapa utrymme. Aktivera är att mobilisera stöd. Förstöra är att vinna. Det är nödvändigt att kunna använda dessa tre samtidigt.

Kamp på många nivåer börjar med att alla sinnen aktiveras. Vi måste kunna föreställa oss mer än ett sätt att handla i en given situation. Vårt svar, alltså kampmetoden, bör innehålla tre delar:

- Ett verktyg för överlevnad.
- En metod för att utforska splittringar i fiendeläget.
- En underjordisk strategi.

Den fundamentala tendensen hos marknadsliberalismen är att identifiera sig med social förändring och samtidigt försöka kontrollera och begränsa den. Vore det inte ironiskt (och en lättnad) om vi kunde vända hotet om inkludering till ett verktyg för överlevnad?

Rädslan för att sugas upp och bli en del av systemet gör att folk undviker marknadsliberalismens utmaningar. Några av de mest gedigna revolutionärer föredrar att inte ens tänka på att använda inkluderingen för sina egna syften.

Denna tendens hos marknadsliberalismen kräver att vi inte är nonchalanta när vi tänker och agerar. Styrkan i denna position är att den tvingar oss att uppmärksamma våra egna svagheter – redan innan vi går in i en kamp. Det största misstaget man kan göra är att låtsas att denna fiende inte existerar.

Kampen i städerna kräver en subversiv strategi. Att arbeta "inom systemet" skall för oss vara en källa till pengar, information och anonymitet. Detta är vad Mao menar när han säger "Rör er på natten". Vardagens rutin är natt för fienden – när vi inte syns. Inkluderingsprocessen skall bli ett växande orosmoment för dem.

Att utnyttja splittringar bland fienden innebär inte att hjälpa en fraktion besegra den andra. I grunden är målet att bevara splittringarna. Det finns betydelsefulla skillnader bland förtryckarna som försvagar dem. Under speciella förhållanden kan dessa splittringar ge oss ett utrymme att manövrera som kan vara av strategisk betydelse för oss. Huvudsaken är att inte betrakta fienden som en fast, ogenomtränglig enhet – som en monolit. Monolitiskt tänkande dömer oss till ensidigt agerande.

Det finns en tendens att se reaktionens mest degenererade former som den primära fienden. Storfinansen underblåser medvetet sådana idéer genom filmer som *Easy Rider*, som också försöker identifiera sig med unga män. Analysens funktion är att bryta ner och specificera de olika krafterna i fiendeläget.

Utrymmena som skapas av dessa splittringar är avgörande för utarbetandet av en långsiktig strategi. Det kommer att bli allt svårare att överleva med den grad av synlighet vi är vana vid. De livsstilar som markerar vår opposition gör oss även till lätta måltavlor. Hela poängen är att inte göra fetisch av vår livsstil. I repressionens psykedeliska atmosfär är det coolt att vara normal.

Håll alltid en del av er strategi underjordisk. Precis som analysen hjälper er att förstå fiendens inbördes olikheter så ger den er även möjligheter att attackera på en mängd olika nivåer. Mao säger: "Flexibilitet är ett konkret uttryck för initiativ."⁽¹²⁾

Att gå under jorden innebär inte att heroiskt försvinna spårlöst. Det kommer inte att finnas många gömställen i framtidens elektroniska samhälle. Den farligaste formen av underjord är den som kan liknas vid ett isberg. Våra roller i vardagen, som skapats för att ersätta våra identiteter, måste bli underjordens förklädnad.

En underjordisk strategi ger oss perspektiv på viljan att konfrontera. Vi måste bekämpa den planerade produktivslängden för konfrontationer som låser oss i snabbrevolutionens tidsperspektiv. Att gå under jorden

⁽¹²⁾ Mao Tse-tung: "Bekämpa Bokdyrkan", 1930.

innebär att ha en långsiktig strategi – en strategi som sträcker sig till 1985. Isbergsstrategin håller oss kalla. Den tränar oss att kontrollera våra reflexer och kalkylera våra reaktioner.

Den underjordiska strategin är även nödvändig för att bevara autonomin. Autonomi gör att den kollektiva organisationsformen kan överleva, vilket är avgörande för dess politiska utveckling. Vi uppnår ingenting genom att försvinna i ett kaos av revolutionära fronter. Den hycklande vänsterns huvudstrategi kommer att bli att dölja olikheter genom att hänvisa till en klassenhet som inte längre existerar. En underjordisk strategi utan en revolutionär organisationsform kan bara träda fram som ett nytt klassamhälle. Att bara störta förtryckarsystemet är inte nog. Vi måste skapa organisationsformer för ett fritt samhälle, och när underjorden träder fram så kommer kollektivet att vara det samhället.

Det Anarkistiska Biblioteket

The Red Sunshine Gang
Anti-massmetoder för organisering av kollektiv
1970

Dissident #2 2005

www.anarkistiskabiblioteket.se